

bij het onderzochte panel tot het laden van foto's op een sociaal netwerk en een occasioneel filmpje op YouTube. Vooral cadeaus leidden al eens tot creatief ICT-gebruik: fotocollages, PowerPointpresentaties, verzamel-cd's van gedownloade nummers mét zelfgemaakt hoesje. Chris Vleugels concludeerde dat de creatieve mogelijkheden van ICT nog niet ten volle benut worden en dat daar zeker een rol voor het onderwijs in is weggelegd.

Ook in de volgende track, 'e-cultuurbeleid: kansen en uitdagingen', kwamen drie sprekers aan het woord.

Geert Wissink (Stichting Nederland Kennisland) hield een korte uiteenzetting over Beelden voor de toekomst, een grootschalig project om 100 jaar audiovisueel erfgoed te conserveren, digitaliseren en ontsluiten. Ik noteerde zowel de research blog als het Onderwijs Media Platform als de moeite om op te volgen.

De volgende twee sprekers kwamen van onze openbare omroep.

Walter Couvreur toonde eerst hoeveel procent van de zendtijd de tv- en radiozenders momenteel aan cultuur besteden. Klara kwam hier uiteraard uit als dé cultuurzender, maar waarom dit niet uitbreiden naar televisie, internet en mobiele toepassingen?

De VRT zal haar culturele opdracht verwezenlijken via het webplatform Klara.be en de drie dimensies van de Cultuurdelta: de VRT-kanalen, content van individuen én materialen uit de culturele sector. Alleen, die driehoeksrelatie met user-generated content en de culturele sector moet nog gerealiseerd worden, want tussen de partners blijkt menig rechtenprobleem in te staan.

Over de (auteurs)rechten én plichten die bij e-cultuur komen kijken, zette **Monika Meysmans** ook een boompje op. Als de VRT eigen producties wil uitzenden, moet ze al tal van contracten en regelingen treffen. Wanneer het dan gaat om uitwisseling van content met de culturele sector, wordt het allemaal alleen maar problematischer en ingewikkelder.

En dan was het tijd voor het debat. Enkele belangrijke spelers uit het culturele veld (Hugo Callens (Socius), Koen Roelandt (Forum voor Amateurkunsten), Karen Vander Plaetse (Vooruit), Carolien Coenen (CJSM), Kristof Michiels (IBBT)) lieten hun licht schijnen over de tien stellingen die moderator Gert Nulens hen aanreikte.

Waarom zat er niemand uit de bibliotheekwereld in dit panel? Ook die had interessante replieken kunnen geven op statements als:

- e-cultuurprojecten die op zoek zijn naar publieksvernieuwing, eindigen vaak in publieksverbreding en –verdieping;
- de cultuurparticipatie zal zelf een steeds grotere rol opnemen in de digitale cultuurruimte. Exit de expert en culturele canon;
- auteursrechten zijn niet langer houdbaar in de digitale cultuurruimte;
- de digitale kloof zal vanzelf verdwijnen;

Waar een wil is, is een (digitale) weg. De implementatie van digitale projecten is niet alleen een kwestie van kunnen, maar vooral van willen.

Deze conferentie heeft me vooral doen relativëren, hoewel relativering niet even duidelijk weerklonk in de stem van alle sprekers. Is vernieuwing via e-cultuur ijdele hoop in de zin dat je veeleer hetzelfde publiek op een andere manier zal bereiken dan echt nieuwe doelgroepen? Kan het internet cultuurparticipatie daadwerkelijk verhogen? Is het wel zo dat de jongeren van vandaag naast consumeren ook naar hartenlust (willen) produceren?

Voorts waren de gesprekken in de gangen weer geestverruimend. Iemand vertelde dat er pas sinds een zestal maanden vanuit (kleine) culturele organisaties meer en meer vragen komen over wat ze met web 2.0 kunnen aanvangen. De belangstelling op *Informatie 2007* voor alle lezingen die met web 2.0 te maken hadden, wees voor bibliotheken op een vergelijkbare ontluikende liefde.

De eerste volwaardige conferentie van Cultuurlab was meer dan geslaagd en verdient zeker een jaarlijkse editie. Houd hun blog in de gaten!

*Eva Simon, docente bibliotheekschool Gent
eva.t.simon@gmail.com*

School en openbare bibliotheek werken samen

Mechelen, 13 november 2007

Zijn school en openbare bibliotheek natuurlijke partners? Bestaan er samenwerkingsverbanden en hoe zien die er in de praktijk uit? Wat zijn de troefkaarten, waar zitten de knelpunten? Op deze en nog meer vragen zocht de werkgroep Schoolbibliotheken Secundair Onderwijs een antwoord aan de hand van een rondvraag bij zowat 1000 Vlaamse scholen en 300 openbare bibliotheken. De resultaten werden in november 2007 voorgesteld op de Dag van de Literatuureducatie in het Lamoterfgoedcentrum van Mechelen. Enkele projecten die de werkgroep op het spoor was gekomen, werden voorgesteld door de ontwerpers zelf. 'School en bibliotheek, samenwerken aan literatuureducatie' kreeg belangstelling vanuit bibliotheek- én onderwijswereld.

De werkgroep Schoolbibliotheken Secundair Onderwijs

Ann Schatteman van het Instituut Heilige Familie (Sint-Niklaas) stelde de werkgroep en de doelstelling in het kort voor. De werkgroep brengt verantwoordelijken van biblio-

theken en open leercentra in het secundair onderwijs samen, streeft naar deskundigheidsbevordering door de organisatie van studiedagen, studiereizen en de publicatie van artikels, en behartigt de belangen van de schoolbibliotheken en open leercentra.

Activiteiten uit het verleden:

- 2006: Workshop informatievaardigheden met James Henri (Diest): Lezing over informatievaardigheden tijdens de Vlaamse onderwijsdagen voor 'Computers op school en thuis' (Flanders Expo - Gent);
- 2005: Het open leercentrum in de praktijk (Mol);
- 2004: Modelcontractovereenkomst met Mediargus voor het secundair onderwijs;
- 2003: Zelfstandig leren in het open leercentrum (Zwijnaarde);
- 2002: Integratie van de schoolbibliotheek in het schoolgebeuren (Aalst);
- 2001: Waarom kiezen scholen voor een schoolbibliotheek? (Sint-Niklaas).

Voor 2008 worden de thema's 'informatievaardigheden' en 'gebruik van databanken' uitgewerkt.

De enquête over samenwerking tussen open leercentra en openbare bibliotheken

Jan Laureys van Scheppersinstituut (Mechelen) lichtte de resultaten van de rondvraag toe. De sterkste respons kwam van bibliothecarissen van de openbare bibliotheek. Vanuit het onderwijs reageerden vooral leerkrachten en in mindere mate directies en schoolbibliothecarissen. Samenwerking bestaat vooral uit klasbezoek, rondleiding, bibliotheekinstructie en auteursbezoek. Iets minder populair zijn leespakketten, wisselcollecties, attentering door de openbare bibliotheek en de organisatie van projecten zoals Kinderjury Vlaanderen, Jeugdboekenweek of Fahrenheit. Wat school en bibliotheek elkaar bieden, wordt door beide gunstig onthaald.

Factoren die een goede samenwerking in hoge mate bevorderen zijn:

- motivatie van de leerkracht en bereidheid tot medewerking van het bibliotheekpersoneel;
- een goede relatie met de directie;
- vaste contactpersonen, onderling vertrouwen, open communicatie;
- de bereikbaarheid van de leerkrachten;
- het aanbod van de bibliotheek;
- succesvolle projecten uit het verleden.

Vragen vanuit het onderwijs en de openbare bibliotheek:

- aandacht voor specifieke groepen zoals nieuwkomers, anderstaligen, ouders...;
- samenwerking op het vlak van zelfstandig raadplegen van bronnen;
- intensere samenwerking.

Voorbeelden uit de praktijk Het maken van een werkstuk

Vera Leemans - leerkracht Nederlands - 4 TSO - Koninklijk Atheneum Emanuel Hiel - Schaarbeek
Christine Matthys - graadcoördinator eerste graad - Koninklijk Atheneum Emanuel Hiel - Schaarbeek

Vera Leemans, leerkracht Nederlands, gaat met een klas anderstaligen op zoek naar informatie in de plaatselijke bibliotheek. De verkenning in de bibliotheek is onderdeel van het maken van een tekst rond een zelfgekozen onderwerp. Het proces wordt afgesloten met een presentatie voor de klas.

Het zoekproces verloopt in stadia:

1. De keuze van het onderwerp wordt uitvoerig besproken.
2. De leerlingen kunnen op vier manieren opzoeken:
 - de siso-code, het classificatiesysteem dat de meeste openbare bibliotheken hanteren, wordt bondig besproken;
 - de catalogus, waarin gezocht kan worden op trefwoord, titel, auteur... Aan de keuze van de trefwoorden wordt nogal wat aandacht besteed; goede zoek- of trefwoorden leiden doorgaans tot goede resultaten;
 - met databanken waarop de bibliotheek een abonnement heeft, kunnen tijdschrift- en krantenartikels worden verzameld (Mediargus, Keesings historisch archief...);
 - bij het zoeken via het internet wijst de leerkracht op de criteria waaraan degelijke informatie moet voldoen. Iedereen kan immers om het even wat publiceren op het web.
3. Er wordt nog uitgelegd hoe de leerlingen een bibliografie moeten maken voor boeken, tijdschriftartikels, websites en andere informatiebronnen.
4. Ten slotte wordt de zoektocht geëvalueerd aan de hand van vragen.

Het geheel wordt ondersteund door werkbladen voor de leerlingen.

Een geïntegreerde aanpak in de bibliotheek van Herzele

Paul Kellens - Bibliothecaris

'Een bibliotheektraject voor elke leeftijd' is een kant-en-klaarpakket dat voor elke leeftijdscategorie een aangepast project voorziet. Kleuters beleven en ontdekken, de eerste graad van het basisonderwijs leert kiezen, de tweede graad leert vinden, de derde graad leert ZIZO gebruiken. Voor de eerste graad van het middelbaar onderwijs is er een schrijfproject, ZIZO voor volwassenen en 'Start to Read'. De tweede graad leert werken met Biblion en Keesings Historisch Archief. De derde graad leert werken met databanken voor gevorderden. Het is deze laatste module

die Paul Kellens voorstelde. Hij ging daarvoor op bezoek in de school. Een goede voorbereiding is belangrijk voor het vlotte verloop van een sessie. Hij gaf enkele tips:

- maak duidelijke afspraken met directie en leerkrachten;
- zorg voor materiaal zoals laptop, beamer, scherm;
- vraag voldoende tijdelijke paswoorden aan bij VCOB voor het gebruik van databanken;
- voorzie didactisch en oefenmateriaal.

Kennismaking met de databanken Mediargus, Biblion en een sessie 'Start to Read' neemt telkens een lesuur in beslag.

Het lesplan verloopt volgens de klassieke inleiding, toelichting, oefeningen en afsluiter.

De toekomst

Op dit moment bestaat er al samenwerking, maar die zou iets intenser mogen zijn. Een eerste stap in het proces is contact leggen, kennismaken en de noden en mogelijkheden aftasten, een opdracht voor beide partijen. Misschien ligt hier een taak voor de werkgroepen van VVBAD. Wie belangstelling heeft, kan dat melden bij het secretariaat van VVBAD.

'De bib' en 'CANON' publiceren op hun website 'School en Bib', tips en projecten.

Wie inspiratie wil opdoen kan gaan kijken bij onze Noorderburen die onder de naam 'Bibliotheek en de Brede School' samenwerking tot stand brengen (www.debibliotheken.nl/casanova).

Trefwoorden, taggs

literatuureducatie, samenwerking tussen school en openbare bibliotheek, open leercentrum en bibliotheek, werkgroep schoolbibliotheken secundair onderwijs, informatievaardigheden, lezen.

Weblinks

www.schoolenbibliotheek.be
www.debibliotheken.nl/casanova

*Jan Laureys, verantwoordelijke open leercentrum,
Scheppersinstituut Mechelen
jan.laureys@telenet.be*

“Al mijn
elektronische en
print abonnementen
tijdig bij mijn
gebruikers”

Dankzij EBSCO.

Expertise • Inzicht • Assistentie

U vindt het allemaal bij de wereldwijde marktleider.

EBSCO zorgt voor een gestroomlijnde en efficiënte behandeling van uw print en e-journals, pakketten van elektronische tijdschriften en e-books, dankzij haar jarenlange ervaring met universiteiten, research centra, ziekenhuizen, consortia en bedrijven.

62.000 klanten hebben voor EBSCO gekozen.

Wie kiest u?

Neem vandaag contact met ons op!

mailnl@ebSCO.com
tel: +31 297 386 386

Noteert u alvast de
EBSCO Informatiedag
in uw agenda:
donderdag 22 mei in Brussel

EBSCO
INFORMATION SERVICES

www.ebSCO.com

EBSCO GOES GREEN

elektronische & print | toegang & beheer van | onderzoeks- | e-books
abonnementen | elektronische bronnen | databanken